

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 48

(Prot. Nr.18., 3§)

2008. gada 16. aprīlī

Par lietas neierosināšanu

Par Konkurences likuma 13.panta 4.punkta noteiktā aizlieguma pārkāpumu a/s „Diena” un SIA „Laikraksts Diena” darbībās

Konkurences padome 26.03.2008. saņēma (reģ. Nr.852) SIA „MS” (turpmāk – Iesniedzējs) 25.03.2008. iesniegumu „Par a/s „Diena” un SIA „Laikraksts Diena” dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu” (turpmāk – Iesniegums), kurā Iesniedzējs sniedz informāciju, ka laikrakstu izdošana ir viens no a/s „Diena” darbības veidiem un vienīgais SIA „Laikraksts Diena” darbības veids. Iesniedzējs norāda, ka a/s „Diena” līdz 20.02.2006. (kad tika izveidota SIA „Laikraksts Diena”, atdalot to no a/s „Diena”) un SIA „Laikraksts Diena” kopš 20.02.2006., izdodot laikrakstu „Diena”, sniedz arī pakalpojumus – iespēju iegādāties laikrakstu „Diena” mazumtirdzniecībā, kā arī abonējot.

Iesniedzējs uzskata, ka a/s „Diena” (līdz 20.02.2006.) un SIA „Laikraksts Diena” (kopš 20.02.2006.) (abi turpmāk – DIENA) vienādos darījumos ar laikraksta „Diena” pasūtītājiem bez objektīva pamatojuma ir noteikusi netaisnīgus (diskriminējošus) abonēšanas noteikumus, kas izpaužas kā atšķirīgu (augstāku) abonēšanas cenu piemērošana juridiskām personām salīdzinājumā ar privātpersonām par identisku pakalpojumu, tādējādi ļaunprātīgi izmantojot savu dominējošo stāvokli, ir guvusi virsnormas peļņu un saskaņā ar iepriekš minēto ir pārkāpusi Konkurences likuma 13.panta 4.punktā noteikto.

Iesniedzējs uzskata, ka:

- DIENA sniegtais pakalpojums – laikraksta „Diena” abonēšanas pakalpojums – uzskatāms par precīzi Konkurences likuma 1.panta 8.punkta izpratnē,

- konkrētajā situācijā par konkrētās preces tirgu ir uzskatāms nacionālo laikrakstu latviešu valodā abonēšanas pakalpojumu tirgus, un konkrētajā tirgū neiekļaujas bezmaksas laikraksti, reģionālie laikraksti, žurnāli un periodiskie izdevumi, kā arī laikraksti citās valodās,
- par konkrēto ģeogrāfisko tirgu uzskatāma Latvijas Republikas ģeogrāfiskā teritorija, un tādējādi, ņemot vērā iepriekš minēto, par konkrēto tirgu Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē Iesniedzējs uzskata nacionālo laikrakstu latviešu valodā abonēšanas pakalpojumu sniegšanas tirgu Latvijas teritorijā.

Iesniegumā sniegta informācija, ka uz DIENA dominējošo stāvokli norāda pats uzņēmums, „(..) atzīmējot, ka laikraksts Diena jau vairākus gadus ir stabils tirgus līderis, un norādot, ka Latvijas mediju tirgū a/s Diena ieņem līderpozīcijas pēc mediju uzņēmumu kopējā apgrozījuma (..), vienlaikus laikraksts Diena ir avīžu tirgus līderis”.

Iesniedzējs uzskata, ka atbilstoši iepriekš sniegtajai konkrētā tirgus definīcijai, konkrētajā tirgū ir konstatējami trīs tirgus dalībnieki: a/s „Lauku Avīze” (izdod „Latvijas Avīzi”), a/s „Mediju Nams” (izdod „Neatkarīgo Rīta Avīzi”) un DIENA (izdod „Dienu”). Iesniedzējs, izmantojot datus par katra iepriekš minētā laikraksta abonementu skaitu mēnesī (laika periodā 2006.gada janvāris – decembris), ir noteicis šo laikrakstu tirgus daļu konkrētajā tirgū: DIENA tirgus daļa iepriekš minētajā laika periodā ir no 36,35% (februārī) līdz 41,93% (oktobrī), konstatējot, ka četros mēnešos DIENA konkrētā tirgus daļa ir pārsniegusi Konkurences likuma 1.panta 1.punktā minēto 40% robežu, un secinot, ka uzņēmums atrodas dominējošā stāvoklī. Vienlaikus Iesniedzējs konstatē, ka arī a/s „Lauku Avīze” konkrētā tirgus daļa pārsniedz 40% robežu un secina, ka DIENA un a/s „Lauku Avīze” atrodas kolektīvā dominējošā stāvoklī. Iesniedzējs norādījis, ka DIENA un a/s „Lauku Avīze” 2006.gadā arī pēc eksemplāru skaita (tirāžas) un auditorijas atradās kolektīvā dominējošā stāvoklī.

Iesniedzējs norāda, ka saskaņā ar Eiropas Kopienu tiesu praksi, ja vadošā uzņēmuma tirgus daļa ir, piemēram, 47%, bet tuvākajam konkurentam tā ir 39%, tas visdrīzāk liecina par kolektīvo dominējošo stāvokli – „(..) atzīts, ka Eiropas Kopienas Dabīnāšanas līguma 82.pants (ekvivalents Konkurences likuma 13.pants) piemērojams arī divu vai vairāku uzņēmumu rīcībai, ja tā izpaužas kā kolektīvais dominējošais stāvoklis”. Ņemot vērā iepriekš minēto, Iesniedzējs uzskata, ka DIENA un a/s „Lauku Avīze” atrodas kolektīvā dominējošā stāvoklī, bet, tā kā Iesniedzējs uzskata, ka tā tiesiskās intereses ir aizskartas no DIENA puses, Iesniegumā veikts izvērtējums, vai DIENA ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli, kas izpaužas kā netaisnīgu pirkšanas un pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana, tādējādi pārkāpjot Konkurences likuma 13.panta 4.punktu.

Iesniedzējs norāda, ka bijis DIENA klients 01.01.2006. – 31.12.2006., un Iesniedzējam kā juridiskai personai tika piemēroti abonēšanas noteikumi, kas attiecas uz juridisko personu – laikraksta „Diena” abonements uz 12 mēnešiem minētajā periodā maksāja Ls 81,00. Iesniedzējs uzskata, ka DIENA

Konkurences likuma 13.panta 4.punkta pārkāpums izpaužas tādējādi, ka tā noteikusi netaisnīgus (diskriminējošus) abonēšanas noteikumus sava izdotā laikraksta „Diena” pasūtītājiem – juridiskajām personām, bez objektīva pamatojuma nosakot juridiskajām personām augstāku abonēšanas cenu nekā privātpersonām (atšķirība abonēšanas cenā 12 mēnešu periodā 2006.gadā – Ls 32,40, 2008.gadā – Ls 26,16). Iesniedzējs norāda, ka DIENA sniegtajā abonēšanas pakalpojumā nav minēts individuālā komersanta statuss, tādēļ nav saprotams, par kādām abonēšanas cenām individuālajam komersantam jāabonē laikraksts „Diena”. Vienlaikus, ņemot vērā Iesnieguma pielikumā pievienotajā 25.03.2008. DIENAS Abonentu servisa atbildes e-vēstulē minēto, Iesniedzējs konstatē, ka arī uz individuālajiem komersantiem DIENA attiecina tāds pašus noteikumus kādi tiek piemēroti juridiskajām personām. Iesniedzējs norāda, ka saskaņā ar Komerclikuma 74.pantu individuālais komersants ir fiziska persona, kura kā komersants ierakstīta komercreģistrā, un tādējādi nav pamatoti uz individuālajiem komersantiem attiecināt juridiskas personas statusu un piemērot juridiskas personas abonēšanas noteikumus.

Iesniedzējs uzskata – tā kā visi laikraksta „Diena” pasūtītāji – fiziskas personas, juridiskas personas un individuālie komersanti – atrodas vienlīdzīgos tiesiskos un faktiskos apstākļos, kā arī saņem identisku pakalpojumu, tad attiecīgi vienādos apstākļos pret šīm personām ir jāattiecas vienādi, kā to paredz tiesiskās vienlīdzības princips, kas ietver sevī diskriminācijas aizliegumu un kas nostiprināts ne tikai Satversmē, bet arī citos normatīvajos aktos, t.sk. Konkurences likuma 13.panta 4.punktā. Iesniedzējs norāda, ka Satversmes 91.pantā nostiprinātais tiesiskās vienlīdzības princips vienlīdzīgi attiecas gan uz juridiskajām personām, gan individuālajiem komersantiem, gan fiziskām personām, un DIENA Konkurences likuma 13.panta 4.punkta pārkāpums izpaužas netaisnīgu (diskriminējošu) abonēšanas noteikumu piemērošanā, bez jebkāda objektīva pamatojuma nosakot augstākas abonēšanas cenas laikraksta „Diena” pasūtītājiem – juridiskām personām un individuālajiem komersantiem, kā arī netaisnīgi attiecinot juridiskās personas statusu uz individuālajiem komersantiem un līdz ar to piemērojot abonēšanas noteikumus, kas attiecas uz juridiskajām personām. Iesniedzējs uzskata, ka, ļaunprātīgi izmantojot savu dominējošo stāvokli konkrētajā tirgū, DIENA ir guvusi virsnormas peļņu no lasītājiem – juridiskajām personām un individuālajiem komersantiem, vienlaikus arī norādot, ka viss iepriekš minētais par atšķirīgu cenu noteikšanu attiecas arī uz laikraksta piegādes izmaksām, kur arī var konstatēt Konkurences likuma 13.panta 4.punkta pārkāpumu.

Saskaņā ar iepriekš minēto, Iesniedzējs lūdz:

- 1) ierosināt administratīvo lietu;
- 2) izvērtēt, vai DIENA darbībā nav konstatējami dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumi;

3) konstatējot dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumus, pieņemt lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu.

„MS” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 40003536254, juridiskā adrese – Krišjāņa Valdemāra iela 33, Rīgā.

„Laikraksts Diena” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 40003804497, juridiskā adrese – Mūkusalas iela 15, Rīgā.

Izvērtējot iesniegumā esošo un papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a :

1. DIENA vienīgais darbības veids saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmuma reģistra informāciju ir laikrakstu izdošana. MS darbības veidi saskaņā ar statūtos noteikto ir juridiskie pakalpojumi, tirgus un sabiedriskās domas izpēte, konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās u.c.

2. Latvijas Preses izdevēju asociācija preses izdevumus diferencē pēc vairākiem kritērijiem, un piemērojot šos kritērijus visus preses izdevumus var iedalīt vairākās grupās:

- preses izdevumi iedalās kā nacionālie un reģionālie,
- preses izdevumi iedalās kā laikraksti un žurnāli,
- ņemot vērā periodiskumu, preses izdevumi iedalās sešās grupās, t.sk. dienas, nedēļas u.c.,
- ņemot vērā nozares dalījumu, preses izdevumi iedalās 36 dažādās tematiskās grupās, t.sk. nacionālās ziņas, nekustamais īpašums, reģionālās ziņas u.c.,
- ņemot vērā iznākšanas reižu skaitu, preses izdevumi iedalās 10 dažādās grupās, t.sk. preses izdevumi, kas iznāk sešas reizes nedēļā, piecas reizes nedēļā u.c.,
- ņemot vērā valodu, kādā iznāk preses izdevumi, tie iedalās 12 dažādās grupās, t.sk., latviešu, krievu u.c. valodās iznākošie.

Ņemot vērā iepriekš minētos kritērijus, Konkurences padome secina, ka laikraksts “Diena” ir uzskatāms par nacionālo (vai valsts mēroga) latviešu valodā iznākošo dienas laikrakstu, kas iznāk sešas reizes nedēļā. Ņemot vērā tematisko dalījumu, laikraksts “Diena” ir nacionālo ziņu laikraksts.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktā noteikto konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kas ietver arī to preču kopumu, kuras var

aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā piedāvājuma un pieprasījuma aizstājamības faktoros, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Ievērojot Konkurences likuma 1.panta 5.punktā minēto, Konkurences padome izvērtēja, kādi preses izdevumi atbilst tiem pašiem kritērijiem, kuriem laikraksts “Diena”, un secināja, ka valsts mēroga latviešu valodā iznākošo dienas nacionālo ziņu laikrakstu, kas iznāk sešas reizes nedēļā, grupā ietilpst šādi laikraksti: “Diena”, “Latvijas Avīze”, “Neatkarīgā Rīta Avīze” un “Vakara Ziņas”. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka konkrētās preces tirgus ir valsts mēroga latviešu valodā iznākošo dienas nacionālo ziņu laikrakstu, kas iznāk sešas reizes nedēļā, tirgus.

3. Iesniedzējs, izmantojot Latvijas Preses izdevēju asociācijas datus par abonementu skaitu 2006. gada janvārī – decembrī, eksemplāru skaitu 2006.gadā un auditoriju 2006.gadā ir noteicis laikrakstu “Diena”, “Latvijas Avīze” un “Neatkarīgā Rīta Avīze” tirgus daļas, secinot, ka DIENA un a/s “Lauku Avīze” atrodas kolektīvā dominējošā stāvoklī, vērtējot pēc jebkura no trim iepriekš minētajiem kritērijiem. Vienlaikus Iesniedzējs ir secinājis, ka DIENA, ņemot vērā abonementu skaitu, konkrētā tirgus daļa 2006.gada četros mēnešos pārsniedz 40% sliekšni, atzīstot, ka DIENA atrodas dominējošā stāvoklī.

4. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktā noteikto, dominējošais stāvoklis ir tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šā dalībnieka vai šo dalībnieku tirgus daļa šajā tirgū ir vismaz 40 procentu un šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.

Konkurences likuma 1.panta 1.punkta formulējums norāda, ka dominējošā stāvokļa konstatēšanas obligāts priekšnoteikums ir tirgus varas esamība, par ko liecina tirgus dalībnieka spēja ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem un patērētājiem. Izvērtējot situāciju valsts mēroga latviešu valodā iznākošo dienas nacionālo ziņu laikrakstu, kas iznāk sešas reizes nedēļā, tirgū, Konkurences padome secina, ka DIENA nav tirgus varas ne attiecībā pret konkurentiem, ne attiecībā pret klientiem un patērētājiem, t.i. DIENA konkrētajā tirgū nevar nedz pilnīgi, nedz daļēji darboties neatkarīgi no klientiem, patērētājiem un konkurentiem. Izvērtējot tās rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome konstatē, ka, minētajā konkrētajā tirgū darbojas citi tirgus dalībnieki (a/s “Lauku Avīze” un a/s “Mediju Nams”), un DIENA darbība, veidojot un izdodot laikrakstu “Diena”, ir atkarīga no kopējās situācijas šajā tirgū, konkurentu, klientu un patērētāju rīcības. Arī Iesniegumā veiktais tirgus daļu aprēķins un konkrētā tirgus situācijas analīze liecina, ka šajā tirgū, galvenokārt, starp DIENA un a/s “Lauku Avīze” pastāv konkurence, un

laikraksts "Diena", tāpat kā laikraksts "Latvijas Avīze", "Neatkarīgā Rīta Avīze" un "Vakara Ziņas", konkurē par vienu un to pašu auditoriju un reklāmdevējiem.

Attiecībā uz Iesniedzēja secināto, ka DIENA un a/s "Lauku Avīze" atrodas kolektīvā dominējošā stāvoklī, Konkurences padome norāda, ka kolektīvās dominances konstatēšanai ir jāizvērtē virkne apstākļu un kritēriju, t.sk. jānoskaidro, vai attiecīgās komercsabiedrības kopā veido kolektīvu vienību attiecībā pret šo komercsabiedrību konkurentiem, tirdzniecības partneriem un patērētājiem.¹ Konkurences padomes rīcībā esošā informācija neliecina par kolektīvā dominējošā stāvokļa pazīmēm Iesniedzēja Iesniegumā norādītajos apstākļos, nedz arī Iesniedzējs norādījis uz pazīmēm, kas iespējams varētu liecināt par kolektīvā dominējošā stāvokļa esamību konkrētajā tirgū.

Saskaņā ar iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka DIENA neatrodas nedz individuālā, nedz kolektīvā dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū. Brīvā tirgus apstākļos jebkurš uzņēmums, ja tas neatrodas dominējošā stāvoklī, pēc saviem ieskatiem ir tiesīgs noteikt savas komercdarbības veidus, virzienus, t.sk. kādas preces vai pakalpojumus pirkt vai nepirkt, preces vai pakalpojuma cenu.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 1.punktu, 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 23.panta trešo daļu un ceturto prim daļu, Konkurences padome

n o l ē m a:

neierosināt lietu uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „MS” 25.03.2008. iesnieguma pamata par Konkurences likuma 13.panta 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu a/s „Diena” un SIA „Laikraksts Diena” darbībās.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme

---

¹ Konkurences padomes 20.06.2007. lēmums Nr.71